

Naar een eigen Vlaams rekonversie- en expansiebeleid

Johnny Cornillie, Adjunct-kabinetschef Kabinet van de Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid

Inleiding

Een overheidsbeleid dat op een uitgesproken selectieve wijze de economische en sociale groei van één of meer subregio's wil aktiveren, leek tijdens het afgelopen decennium haast een onopgemerkt verschijnsel.

In het economisch en sociaal beleid overheerste het weerwerk tegen de diepe structurele en wereldwijde economische crisis, en al haar gevolgen.

De economische theorieën inzake regionale economische politiek — die vooral in de vijftiger en zestiger jaren werden uitgewerkt — werden opzij geschoven en verdronken voor meer macro-economische analyses op nationaal, Europees en internationaal vlak.

De idee overheerste toen dat men de crisis niet kon te lijf gaan op regionaal (noch zelfs op nationaal) vlak.

In feite werd nochtans ook in de zeventiger en de tachtiger jaren een regionaal-economisch beleid gevoerd. De basiswetgevingen die hiervoor bij het einde der zestiger jaren werden uitgevaardigd bleven overeind en werden toegepast. Zo kon steun aan investeringen op basis van de expansiewetgeving, eindelijk selectief worden toegepast na de definitieve vastlegging van de zogenaamde ontwikkelingszones door de Europese Commissie.

Bovendien werden — zelfs nog tijdens de laatste jaren — een aantal belangrijke bijkomende overheidsinstrumenten inzake regionaal-economisch beleid op punt gesteld (bv. fiscale stimuli in T-zones en rekonversiezones, FIV-tegemoetkomingen voor rekonversiezones).

Naar een nieuwe bloei van het regionaal-economisch beleid?

Indien men de aktuele politieke thema's inventarizeert en de evolutie ervan doorheen de jaren analyseert, dan zou het thema rekonversie- en expansiebeleid wellicht opnieuw meer vooraan opduiken.

Volgende aanduidingen kunnen alleszins in deze richting wijzen:

1. in het regeerakkoord van de huidige Vlaamse Regering zijn zeer duidelijke sporen van een regionaal-economische politiek vast te stellen. Volgende passages kunnen dit illustreren:

'Het economisch beleid zal steunen op de volgende krachtlijnen: (...) de regio's met een hoog tewerkstellingstekort zullen op een bijzondere wijze ondersteund worden'. (...)

'Door een verdere en zelfs hogere groei van de investeringen moet de werkgelegenheid verder verbeterd worden, vooral in de regio's die een groot tewerkstellingstekort kennen' (...)

'De toeristische sector biedt ongetwijfeld nog kansen voor de creatie van nieuwe werkgelegenheid, vooral in de ontwikkelingszones'.

'De Vlaamse Regering zal prioritaire aandacht besteden aan de subregio's met bijzondere huisvestingsbehoeften'.

2. diverse subregio's nemen zelf nieuwe en belangrijke initiatieven om een (sub)regionaal-economisch beleid te aktiveren:

de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen van Antwerpen, Limburg en West-Vlaanderen werken studies uit om geïntegreerde aktieprogramma's voor de Kempen, Limburg en de Westhoek, mogelijk te maken;

in diverse niet-ontwikkelingszones (Rupelstreek, Waasland, Zennevallei, ...) worden rekonversie- en ontwikkelingsplannen uitgewerkt en aan de overheid voorgelgd;

3. ook de nationale overheid wordt — meestal in het kader van herstruktureringplannen voor de zogenaamde nationale sectoren (staal, textiel, steenkool, glas en scheepsbouw en -herstelling) met de noodzaak van (sub)regionale rekonversie geconfronteerd¹;

4. op Europees vlak werkt de Europese Commissie haast voortdurend aan aanpassingen van haar regionaal beleid wat soms verregaande implicaties heeft voor bepaalde aspecten van het regionaal beleid in bepaalde landen².

Dergelijke opsomming is verre van volledig maar zij illustreert het effectieve bestaan van een regionaal-economisch beleid en volgens mij meer manifest dan het voorbije decennium.

Een dergelijke 'opstoot' van het regionaal-economisch beleid in Vlaanderen kan op diverse wijze verklaard worden.

De diverse verklaringen hebben meer te maken met politieke, economische en institutionele (gewijzigde) factoren dan met een vernieuwd theoretisch inzicht in het economisch beleid in het algemeen.

Op *institutioneel vlak* heeft de gewestvorming van 1980 een autonoom regionaal-economisch beleid geoficialiseerd. De voorbereidende fases (economische decentralisatie en voorlopige gewestvorming) werden uitgediept en verbreed. De Vlaamse Regering wordt daardoor bevoegd om op een autonome manier investerin-

(1) Zo werden in het kader van de uitvoering van de diverse staalplannen regionale rekonversieholdings (investeren) opgericht en werd het Fonds voor Industriële Vernieuwing (FIV) (tijdelijk) weer geaktiveerd.

(2) Bijvoorbeeld de wijziging van de richtlijnen en richtsnoeren van de Europese Regionale Fondsen (EFRO, ESF, bv.).

gen te ondersteunen, te prospekteren naar nieuwe investeerders, ondernemingen in moeilijkheden te begeleiden, beroepsopleiding en -scholing op te zetten, het toegepast onderzoek te ondersteunen. Deze belangrijke opdrachten zijn evenzovele basiselementen van regionale economische politiek. De Vlaamse Regering krijgt aldus niet alleen een bevoegdheid maar ook een belangrijke politieke verantwoordelijkheid inzake regionaal-economisch beleid.

Op *ekonomisch vlak* kunnen de structurele en conjuncturele verbeteringen op micro- en macro-economisch vlak opnieuw ruimte scheppen voor meer en nieuwe investeringen, wat meteen de vraag meebrengt op welke wijze de overheid een dergelijke nieuwe expansie en groei wil (en kan) oriënteren.

Op *politiek vlak* blijft de reconversie aan de dagorde, ook los van het gewijzigde institutionele kader. De herstructurering van sommige nationale sectoren zal verder worden gezet (o.a. steenkool, scheepsbouw en -herstelling) en bij elke herstructurering wordt terecht gewezen op de noodzakelijke reconversie en dit des te nadrukkelijker indien een belangrijke herstructurering wordt doorgevoerd in een regio die reeds een groot tewerkstellingstekort kent (bijvoorbeeld Limburg). Maar ook buiten de zogenaamde nationale sectoren gaan herstructurering en regionale reconversie steeds meer hand in hand (bijvoorbeeld naar aanleiding van de sluiting van de Michelin-zetel in Sint-Pieters-Leeuw).

Een eigen Vlaams Reconversie- en Expansiebeleid

Uitgangspunten

De Vlaamse Regering heeft onmiddellijk na haar aantreden de opties inzake regionaal-economisch beleid die in haar Regeerprogramma zijn vervat (zie hoger) verder gekoncretiseerd.

De conceptie van een dergelijk beleid was van bij de aanvang gebaseerd op volgende opties: het beleid moet erop gericht zijn op korte en middellange termijn nieuwe leefbare arbeidsplaatsen te creëren in de betrokken (sub)regio's en om algemeen welvaarts- en welzijnspeil in deze (sub)regio's te verhogen; het beleid moet gericht zijn op de reconversie en expansie van de diverse regio's die met — in relatieve termen — een groot tewerkstellingstekort kampen. Prioritair is het beleid gericht op de reconversie- en expansie en de door de EG erkende ontwikkelingszones (Limburg, de Kempen, de Westhoek); het beleid moet erop gericht zijn om de diverse verantwoordelijken voor de reconversie en expansie te mobiliseren voor dit objectief. De Vlaamse Regering zal in deze aangelegenheid een actieve, stimulerende rol spelen en zelf een belangrijke bijdrage leveren, maar rekent tevens op de verantwoordelijkheid van ondernemers, werknemers, wetenschapslui, financiële instanties, onderwijsverantwoordelijken, ... om het objectief mee te bereiken; het beleid dient vastgelegd in een algemeen kader dat op regelmatige tijdstippen dient geëvalueerd en kan — en moet — bijgestuurd worden. Voor de uitvoering van de konkrete maatregelen moeten zoveel mogelijk bestaande (eventueel aan te passen) structuren en instanties ingeschakeld worden;

op budgettair vlak zal een dergelijk plan dienen gefinancierd te worden door een meer-selektieve aanwending van de bestaande stimuli, door een groter beroep op de Europese steunfondsen en door bijkomende overheveling van bestaande stimuli en instrumenten die de nationale Regering inzake reconversie nog op nationaal vlak besteedt inzake investeringssteun, onderzoek, prospectie en opleiding;

de Vlaamse Regering opteerde er tenslotte voor om over het geheel van deze maatregelen (de algemene conceptie, de konkretisering, evaluatie en bijsturing) via sociaal overleg met de sociale gesprekspartners via VESOC (Vlaams Economisch en Sociaal Overlegkomitee) en de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) een consensus na te streven.

Krachtlijnen

Op basis van deze uitgangspunten en na intens sociaal overleg in VESOC kon de Vlaamse Regering op 16 april 1986 de volgende krachtlijnen vastleggen van het reconversie- en expansiebeleid in Vlaanderen.

a. De basis-optie: selectiviteit

Als basisoptie van het hele reconversie- en expansiebeleid wordt de selektieve aanwending van de budgettaire middelen vooropgesteld.

Deze selectiviteit richt zich in hoofdzaak op de middelen beschikbaar voor de steunverlening aan het toegepast industrieel onderzoek enerzijds en aan de investeringen in het raam van de verschillende expansiewetten anderzijds.

Aanvullend op de steun die wordt toegekend, op basis van objectieve criteria, waar het project zich ook situeert, zal een project gelokaliseerd in een ontwikkelingszone aanleiding geven tot verhoogde steunverlening.

De steun aan het toegepast industrieel onderzoek en deze aan de investeringsprojecten, zullen gebaseerd zijn op objectieve criteria. In elk geval wordt de selectiviteit bij investeringen bepaald in functie van bijkomende werkgelegenheid.

Wat de expansiewetten betreft zal het aandeel van de ontwikkelingszones in de middelen, zoals dit blijkt uit de beschikbare statistieken van de laatste jaren, verder moet worden gewaarborgd. Op deze wijze zal vanaf 1987 jaarlijks 65% van de beschikbare middelen voor toepassing van de expansiewetten van 1959 en 1970 (ongeveer 9,2 miljard in 1986) voor de ontwikkelingszones gereserveerd worden.

b. Het stimuleren en aantrekken van nieuwe projecten

Een reconversie- en expansiebeleid veronderstelt in de eerste plaats dat nieuwe projecten worden aangetrokken of hun tot-standkoming wordt gestimuleerd.

Om op een intensieve wijze mogelijke nieuwe projecten te creëren of aan te trekken, zal de Vlaamse Regering het beleid toespitsen op de versterking van het toegepast industrieel onderzoek en op de prospectie naar investeerders in binnen- en buitenland.

1. Versterking van het toegepast industrieel onderzoek

De begeleiding van de KMO's inzake het opzetten, uitwerken en valoriseren van toegepast industrieel onderzoek dient te worden geïntensifieerd. De Vlaamse Regering zal hiertoe de GOM's gelasten met een opdracht die zal betrekking hebben op informatieverstrekking en op technologisch en wetenschappelijk advies.

In het bijzonder voor de tewerkgestelden in het kader van KB 123 voor bevordering van onderzoek maar ook voor KMO's in het algemeen zullen bijzondere vormings- en begeleidingsinitiatieven opgezet worden. KMO's die nog geen beroep deden op KB 123 zullen eveneens begeleid worden.

De goedgekeurde onderzoeksprojecten uit ontwikkelingszones kunnen een verhoogde steun krijgen met name een renteloos voorschot van 60% van de aanvaarde onderzoekskosten, terugbetaalbaar over een periode van 10 jaar, met mogelijkheid van vrijstelling van terugbetaling gedurende de eerste 5 jaar.

2. Versterking samenwerking industrie-onderwijs-onderzoek in de ontwikkelingszones

De Vlaamse Regering zal in elke ontwikkelingszone een projektendag organiseren waarop industrie, onderzoeksinstellingen en onderwijskringen samengebracht worden om na te gaan welke nieuwe projecten samen kunnen aangepakt worden.

De samenwerking industrie-onderwijs-onderzoek zal in de ontwikkelingszones op een permanente wijze gestructureerd worden. In elke ontwikkelingszone wordt een permanent team belast met alle mogelijke aspecten van deze samenwerking. Dit team zal werken binnen de Subregionale Tewerkstellingskomitees (STC).

3. Versterking van de promotie van de ontwikkelingszones in het kader van de prospectie naar buitenlandse investeerders

De Vlaamse Regering zal vaste investeringsprospektoren inschakelen om op een permanente manier buiten Europa te prospekteren naar mogelijke projecten en investeerders.

Voor de prospectie in Europa zal een permanente verantwoordelijke aangetrokken worden die tevens als opdracht zal hebben:

de voorbereiding, uitvoering en opvolging van de prospectie zelf;
kontaktpunt in Vlaanderen te zijn voor de prospektoren buiten Europa;
de coördinatie van de prospectieactiviteiten van andere Vlaamse overheidsdiensten en -instellingen (o.m. de GOM's en GIMV).

Deze verantwoordelijke zal samenwerken met een permanente stuurgroep. Aan deze stuurgroep zullen, naast de Vlaamse Regering en GOM's, ook de GIMV en de rekonversiecel van de Administratie Economie en Werkgelegenheid kunnen deelnemen.

De promotie van de ontwikkelingszones als investeringsplaats zal versterkt worden. Aan de GIMV zal gevraagd worden haar eigen prospectieactiviteiten te intensifiëren in functie van het aantrekken van nieuwe investeringen naar de ontwikkelingszones.

4. De Vlaamse Regering zal een rondetafelkonferentie bijeenroepen met de holdings en de investeringsmaatschappijen (private, gemengde en publieke) om na te gaan hoe — parallel met de overheidsmaatregelen — versneld nieuwe initiatieven kunnen op gang gebracht worden

c. *De bevordering, aanmoediging en ondersteuning van arbeidsintensieve investeringen*

1. Selektieve steun aan de investeringen op grond van de wetten van '59 en '70

Voor de bevordering, aanmoediging en ondersteuning van arbeidsintensieve investeringen zullen volgende beleidslijnen voor het rekonversie- en expansiebeleid worden vastgelegd.

De steun aan investeringen zal gebeuren op grond van objectieve criteria, die voor heel Vlaanderen dezelfde zijn en die een beoordeling van de projecten op hun intrinsieke waarde zullen toelaten. Projecten die beantwoorden aan de gestelde criteria kunnen in aanmerking komen voor investeringssteun waar ook in Vlaanderen zij gelokaliseerd zijn.

Deze steunverlening zal evenwel hoger zijn voor projecten die in een ontwikkelingszone gesitueerd zijn. De intensiteit of hoogte van de steun zal daarbij in de eerste plaats in functie staan van de weerslag die de investeringen hebben op de creatie van nieuwe arbeidsplaatsen.

Ingeval van verhoogde steun zal de creatie van nieuwe arbeidsplaatsen kontraktueel vastgelegd worden en er zullen sankties voorzien worden bij niet-naleving. Voor de te creëren nieuwe arbeidsplaatsen kan prioriteit gegeven worden aan langdurig werklozen.

2. Selektieve aanwending van de steun voor KMO's

Overeenkomstig de voorstellen inzake de wetten van '59 en '70 zal de wet van 1978 inzake KMO's meer selektief toegepast worden inzake regionale spreiding (meer voor ontwikkelingszones) en inzake bijkomende tewerkstelling. Er zal onderzocht worden of hiervoor bijkomende middelen kunnen vrijgemaakt worden.

Tevens zal van de voorziene middelen voor arbeidsplaatspremies een groter deel gereserveerd worden voor meer arbeidsplaatspremies in de ontwikkelingsgebieden.

De Vlaamse Regering zal tevens op systematische manier beroep doen op de mogelijkheden van het Europees Sociaal Fonds. Deze Europese premies zullen gevoegd worden bij de premies die door de Vlaamse Regering zullen uitgekeerd worden.

De Vlaamse Regering zal tevens de GOM's belasten met een prioritaire opdracht inzake begeleiding van startende KMO's.

3. Betere coördinatie inzake nationale en regionale investeringsstimuli

Met het oog op een globale herziening van de verschillende tewerkstellings- en investeringsstimuli, dient tussen nationale Regering en Executieven overleg op gang te worden gebracht.

Een grotere coördinatie moet tot stand gebracht worden inzake de toegepaste investerings- en tewerkstellingsstimuli. Men zal dienen na te gaan of de uitgaven die gepaard gaan met de diverse tewerkstellingsstimuli niet beter kunnen aangewend worden via verlaging van de arbeidskost bij nieuwe aanwervingen. In het bijzonder moet de voorziene investeringsaftrek meer éénvormig en realistischer uitgewerkt worden.

4. Een gericht beleid inzake overheidsbestellingen en -investeringen

De Vlaamse Regering zal onderzoeken op welke wijze het investeringsprogramma van de Vlaamse Regering selectief kan aangewend worden in functie van de noden van de ontwikkelingsgebieden.

Tevens dringt de Vlaamse Regering erop aan dat ook de nationale Regering zou nagaan — met betrokkenheid van het Vlaamse Gewest — hoe het nationaal investeringsprogramma bijzondere impulsen kan geven aan de ontwikkelingsgebieden.

Ook nutsvoorzieningen die slechts op lange termijn rendabel zijn (rationeel energieverbruik, stadsvernieuwing...) dienen gestimuleerd.

5. Bijzondere inspanningen inzake exportbevordering voor ondernemingen

De Vlaamse Regering zal bijzondere initiatieven nemen om de exportkansen van de ondernemingen — vooral de KMO's — te verhogen.

Dit zal gebeuren via:
versterking van de gedecentraliseerde exportpromotie van de GOM's en de regionale kantoren van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH);
vorming en begeleiding in het bijzonder van de tewerkgestelden in het kader van KB 123 in de KMO's;
betrekken van ondernemingen bij officiële missies.

d. *Betere vorming en opleiding*

In het kader van het rekonversie- en expansiebeleid moeten opleiding en vorming zoveel mogelijk inspelen op het geschikt maken voor de arbeidsmarkt.

De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) is in dit opzicht een onontbeerlijk instrument en de Vlaamse Regering wenst deze dan ook binnen de kortst mogelijke tijd operationeel te maken.

Bij de verwezenlijking van de doelstellingen die aan het beleid inzake vorming en opleiding in het kader van het tewerkstellingsbeleid ten grondslag liggen, zal de Vlaamse Regering voorrang verlenen aan de concrete uitwerkingen in de rekonversiezones Limburg, Kempen en Westhoek.

De beleidsopties en voorstellen inzake opleiding en vorming kunnen wat deze rekonversiezones betreft, als volgt worden samengevat:

1. Coördinatie en overleg met inbegrip van permanente evaluatie

Er zal overleg worden gepleegd tussen het onderwijs en de werkgevers en werknemers met het oog op een per-

manente evaluatie van het specifiek op tewerkstelling gericht vormingsaanbod, het onderzoek van de mogelijkheid tot samenwerking tussen vormingsinstellingen onderling, het inspelen op regionale en plaatselijke behoeften, het formuleren van concrete voorstellen om deze in te vullen en de ondersteuning van bepaalde projecten.

Op het Vlaams niveau (VLAKOVA) zal dit overleg plaats vinden binnen VESOC. Op bovenlokaal (KOVA) en lokaal (GOVA) niveau zal het functioneren in relatie met het STC, waarbij gestart zal worden in de drie rekonversiegebieden van Vlaanderen.

De voortdurende evaluatie zal ook ondersteund worden door studie van de arbeidsmarkt o.a. op basis van SIMONA, waarvan de gegevens ter beschikking zullen worden gesteld van de STC's.

2. Kwaliteitsonderwijs

Ondersteuning van de onderwijskwaliteit en de vereiste flexibiliteit veronderstelt een effectieve en efficiënte samenwerking tussen school en onderneming. Uitgaande van de situatie op de arbeidsmarkt, waar laaggeschoolden steeds minder aan bod komen terwijl er een tekort aan goedgeschoolde werknemers dreigt, moet er voor gezorgd worden zoveel mogelijk laaggeschoolden op te trekken naar het niveau van geschoolden en dat in de richtingen die het best scoren op de arbeidsmarkt.

Een label zal elk jaar worden toegekend aan al wie zich op stelselmatige wijze bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt op het gebied van een betere aansluiting tussen de opleiding en de tewerkstelling van jongeren.

3. Vorming gericht op de arbeidsmarkt

Ingroeibanen: ingroeibanen willen jongeren die afgestudeerd zijn begeleiding geven bij de overgang school-werk. Dit programma zal dienen te gebeuren deels in de school waar zij afstudeerden en deels in die bedrijven die deze overgangsvorm met de school hebben voorbereid. Er zal met deze experimenten op kleine schaal worden gestart in de drie rekonversiegebieden, met name in Limburg in een vrije school, in de Kempen in een gemeentelijke school en in de Westhoek in een rijksschool. Ook een experiment buiten deze gebieden zal in aanmerking worden genomen. De uitwerking van dit project zal in VESOC worden besproken.

Opleidingskontrakten: deze formule houdt in dat VDAB en/of Middenstandsopleiding zich ertoe verbinden tegenover een kandidaat-investeerder binnen een te bepalen periode de nodige arbeidskrachten, die verondersteld zijn op de arbeidsmarkt aanwezig te zijn maar dit in realiteit niet zijn, ter beschikking te stellen.

Deze mogelijkheid van opleidingskontrakten zal mee opgenomen worden in een globaal pakket van investeringsstimuli. De formule van de opleidingskontrakten speelt bovendien in op de meer-selectieve modulering van de opleidingssteun.

Uitbreiding VDAB-opleidingscentra: aan de VDAB zal gevraagd worden deze uitbreiding op basis van evaluatie en heroriëntering bij voorrang in de rekonversiegebieden te onderzoeken. Dit kan gebeuren door de bestaande infrastructuur intensiever te benutten (bv. Shift-systeem) maar ook door het organiseren

van nieuwe opleidingen (bv. horeca in Limburg), de verdere uitbouw van de bestaande opleidingscentra en via samenwerkingsvormen.

Opleiding in nieuwe technologie: de VDAB-opleidingsmogelijkheden in het kader van de nieuwe technologieën worden geïntensifieerd in de rekonversiezones. Ook zal naar samenwerking worden gestreefd met de technologiecentra van het onderwijs.

Daarenboven zal getracht worden alle andere initiatieven inzake opleiding en vorming voor nieuwe technologieën te ondersteunen.

Information Technology Centres: ingeval het evaluatie-onderzoek door de Stichting Technologie Vlaanderen gunstig uitvalt, zullen de eerste experimenten worden doorgevoerd in de rekonversiezones.

4. Werken naar specifieke doelgroepen

Verlaging van de VDAB-drempel voor laaggeschoolde werklozen (schakelprojecten): de schakelprojecten zijn uitdrukkelijk bedoeld om door opleidingsactiviteiten de gerichtheid op tewerkstelling en/of opleiding bij laaggeschoolde werkzoekenden te evalueren en te versterken. In de rekonversiezones zal het aantal projecten worden aangepast aan de noden, weliswaar rekening houdend met de bestaande opleidings- en samenwerkingsmogelijkheden.

Migranten: als basisoptie wordt een geheel aan maatregelen voorgesteld inzake onderwijs met speciale aandacht voor de nederlandse taal en technische beroepskennis. Teneinde de achterstand op te halen inzake taalkennis zullen specifieke acties noodzakelijk zijn. Op deze wijze zal aan de toelatingsvoorwaarden kunnen voldaan worden zowel voor niet-direkt als voor direkt op de arbeidsmarkt gerichte beroepsopleiding.

5. Sensibilisering en informatie

Voor het welslagen van het beleid is het van uitzonderlijk belang de werklozen, maar ook de studerende jongeren te overtuigen van het belang van opleiding en vorming ten einde hun uitzicht op tewerkstelling te vergroten. Er zal dan ook een permanente sensibiliserings- en informatieactie op touw worden gezet, onder de algemene noemer 'Flanders Education'.

Voor het welslagen van het beleid is tevens een adequate afstemming van studie en beroep belangrijk. Daartoe dienen de jongeren georiënteerd te worden naar studierichtingen, waarvoor zij de nodige aanleg en motivatie bezitten, en waarvan zij de tewerkstellingskansen kennen. Met het oog hierop zal een preventieve informatiecampagne opgezet worden.

Tenslotte verdient het aanbeveling de rol van de PMS-centra te verbreden tot de sektor van de beroepsvorming, en ze toegankelijk te maken voor volwassenen. Aldus zullen zij een onmisbare schakel worden in een systeem van permanente edukatie, waarin op flexibele wijze om- en bijscholing kunnen geïntegreerd worden.

Over bovenstaande krachtlijnen bereikte de Vlaamse Regering een consensus met de sociale gesprekspartners in Vlaanderen.

Deze krachtlijnen werden de afgelopen maanden verder gekonkretiseerd. Op basis van de door de be-

trokken GOM's uitgewerkte geïntegreerde actieprogramma's werden voor elk van de drie ontwikkelingszones een reeks konkrete actiepunten voor elk van de krachtlijnen uitgewerkt. Andere mogelijke specifieke problemen van één bepaalde subregio of inzake andere rekonversie- en expansiemogelijkheden (huisvesting, toerisme, ...) werden aan de krachtlijnen toegevoegd.

Op deze wijze hoopt de Vlaamse Regering voor einde 1986 — via overleg met de sociale gesprekspartners en met de betrokken regio's — een globaal plan voor het regionaal beleid van de komende jaren te kunnen opstellen.

Intussen heeft de Vlaamse Regering op 31 juli 1986 tevens deze krachtlijnen, samen met de geaktualizeerde geïntegreerde actieprogramma's voor de drie ontwikkelingszones, officieel aan de Europese Commissarissen Varfis en Pfeiffer overgemaakt en er bij hen op aangedrongen om tijdens de maand september hierover met de Europese Commissie te kunnen overleggen.

Een plan op papier zal niet volstaan

Via intens overleg en via een grondige voorbereiding is het regionaal beleid van de Vlaamse Regering opgebouwd.

Nu een dergelijk beleid is uitgewerkt, zal het dienen uitgevoerd te worden. De Vlaamse Regering zal in haar budget 1987 duidelijk de vastgelegde opties terzake inbouwen.

Vanaf 1987 zullen de diverse voorziene maatregelen, projecten en acties in de regio's zelf voelbaar moeten zijn en zullen ze een nieuwe dynamiek moeten op gang brengen.

Om de basisdoelstelling te bereiken zullen in de eerste plaats nieuwe arbeidsplaatsen moeten gecreëerd worden. En dat kan niet door een of andere overheidsbeslissing. Nieuwe investeringen met nieuwe arbeidsplaatsen blijven de motor die de rekonversie en expansie moeten voortstuwten. De Vlaamse Regering houdt haar mogelijkheden en inzet klaar om die motor op een hoger toerental te brengen. En als alle verantwoordelijken in de betrokken regio's daaraan meewerken moet dit opzet slagen.